

TALLINNA ÜLIKOOL

Ott Artel, Grete-Liis Eesaru, Kristina Jelõkova, Krõõt Kosk, Madis Lember, Marilis Lepp,
Joonas Liivrand, Linda Palo, Uljana Prosvetova, Ines Safjanova, Marta Leena Sildvee, Kerli

Telve

KAE-ELU, Jaapani eri

Juhendajad: Liisa Puusepp, Mihkel Kangur

Tallinn 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
TÖÖ MEETOD	4
INTERVJUUD TALLINNA ÜLIKOOLIS	6
2.1. Intervjueeritud õppejõud	6
2.2. Intervjuude tulemused	7
2.3. Intervjueeritud juhtkonna liikmed	12
2.4. Intervjuude tulemused	12
INTERVJUUD TŌKYŌ SOPHIA ÜLIKOOLIS	16
3.1. Intervjuud õppejõududega	16
3.2. Intervjuude tulemused	17
3.3. Intervjuud juhtkonnaga	19
3.4. Intervjuude tulemused	20
INTERVJUUDE VŌRDLUS	22
4.1. Tallinna ja Sophia ülikooli õppejõudude intervjuude vŏrdlus	22
4.2. Tallinna ja Sophia ülikooli juhtkondade intervjuude vŏrdlus	24
JÄRELDUSED JA SOOVITUSED	26
TŌŌ KULGEMINE JA JAOTUS	28
INDIVIDUAALSED REFLEKTSIOONID	30
KOKKUVŌTE	35
KASUTATUD MATERJAL	36

SISSEJUHATUS

Inimtegevuse laiahaardeline mõju keskkonnale, sellest lähtuvalt ka ühiskonnale ja majandusele, ning keskkonnamuutustega kaasnevad väljakutsed tõstatavad üha uuesti vajaduse uudsetele lähenemistele jätkusuutlikkusega seotud probleemide mõistmiseks, tunnetamiseks ja lahendamiseks. Nende erisuguste probleemidega tegelemiseks määratleti 2015.aastal ÜRO liikmesriikide poolt ülemaailmsed kestliku arengu eesmärgid (KAE), mille sõnastamisel lähtuti printsiibist, et kestliku arengu tagamiseks saab vastutuse võtta igaüks. Sellest printsiibist lähtuti ka KAE-ELU projektis, milles osalesid üliõpilased Tallinna ülikoolist ja Tōkyō Sophia ülikoolist (Jaapan), et pilootuuringu raames uurida ja teada saada, kuidas mõlema ülikooli kontekstis jätkusuutlikkust mõtestatakse ning teadvustatakse.

See raport on koostatud 2021.aasta sügissemestril korraldatud intervjuude vastuste analüüsi ja võrdluse põhjal. Intervjuu küsimused kirjutasid Tallinna ülikooli ja Sophia ülikooli üliõpilaste koostöös. Intervjuud Tallinna ülikooli ja Tōkyō Sophia ülikooli rektoraadi, juhtkonna ning õppejõududega toimusid novembris ning detsembris. Projekti eesmärgiks oli, nii eesti kui jaapani üliõpilaste jaoks, saada esmane ülevaade ülikoolide rektoraadi ja juhtkonna liikmete ning õppejõudude seisukohtadest kui ka üldisest teadlikkusest jätkusuutlikkuse teemadel ülikooli kontekstis.

Raporti esimeses osas on ära märgitud intervjuude vastustest kirjutatud analüüsi kokkuvõtted, mis annab täpsema ülevaate nii Tallinna ülikooli kui ka Sophia ülikooli rektoraadi, juhtkonna ja õppejõudude seisukohtadest ning arusaamadest jätkusuutlikkusest, seda eriti ülikooli kontekstis. Raporti teises osas on võrreldud kahe ülikooli arusaamu jätkusuutlikkusest ning kas ja kuidas kahe ülikooli lähenemised antud teemale erinevad. Raporti viimases osas on kirjas mõtted aspektidest, mida seoses jätkusuutlikkusega Tallinna ülikoolis edendada saaks ja millistele punktidele peaks tulevikus rohkem tähelepanu pöörama.

1. TÖÖ MEETOD

Projekti põhiliseks osaks oli kvalitatiivne uurimus, mille eesmärgiks oli kaardistada jätkusuutlikkusega seotud teadmisi ning temaatikaid Tallinna ülikoolis. Kvalitatiivne uurimismeetod oli sobiv nii valimi suuruse, projektis osalejate arvu kui ka uurimuse sisu jaoks. Jätkusuutlikkus on väga mitmekülgne mõiste ning projekti eesmärkide täitmiseks püüdsime koguda informatsiooni, mis peegeldaks valimis olnute isiklike arvamusi ning vaateid. Tegelikult olukorra kirjeldamine ning kaardistamine võib edaspidi olla abiks informeeritud muudatuste planeerimisel. Tallinna ja Sophia ülikoolis korraldatud intervjuud ning uuringud on sarnase eesmärgiga ja intervjuu küsimused on kirjutatud ning täiendatud koostöös mõlema ülikooli tudengite ja juhendajatega.

Mõlema sihtgrupi (juhatus ja õppejõud) valimid koostasime üksteisest eraldiseisvalt. Otsustasime õpilasi ja teisi töötajaid mitte kaasata praktilistel kaalutlustel – nimelt polnud projekt piisavalt mahukas. Kahele grupile keskendumine võimaldas väiksema valimi sees jõuda paremate tulemusteni. Konkreetsed isikud valiti juhuslikult, tegime esialgses valimis mõned muudatused vastavalt intervjuukutsetele vastamise aktiivsusele. Peale intervjuerimise ning transkribeerimist vaatasime üle, et tekstidesse ei jääks üheseid viiteid, mille alusel võiks intervjueritava ära tunda. Tallinna ülikoolis korraldati õppejõududega ja juhtkonnaga vastavalt 10 ning 7 intervjuud.

Intervjuude kestuseks plaanisime algselt umbes 35 minutit, aga tulemused jäid 30-60 minuti vahemikku. I grupp korraldas intervjuusid paarides, II grupis intervjueriti osalejaid nii üksi kui ka kahekesi. Nii õppejõudude kui juhtkonna intervjuerimisel kasutati samu teemapunkte. Mõlema perspektiivi olulisus peitub vastustes ilmnunud erinevustes, mida tutvustame lähemalt analüüsi osas.

Kvalitatiivse uurimismeetodi raames on tegemist fenomenoloogilise uurimusega. Intervjuu küsimuste moodustamisel seadsime eesmärgiks mõista jätkusuutlikkust Tallinna ülikooli juhtkonna ja õppejõudude arvamuste põhjal (Õunapuu, L., 2014). Küsimused kirjutasime pigem jutustavas stiilis ning pöörasime veidi rohkem tähelepanu ka intervjuu sissejuhatavale osale. Küsimuste koostamisel püüdsime silmas pidada, et tegemist on väga mitmekülgse teemaga ja ilmselt pole võimalik intervjueritavate teadlikkust üheselt võrrelda, kuna suure tõenäosusega saadakse juba mõistest erinevalt aru. Seetõttu võimaldasime intervjueritavail mõne küsimuste juures oma kokkupuudet KAE teemadega 5-palli skaalal hinnata. Kõige

olulisemaks pidasime iga intervjuu juures arutelu teket ning intervjueeritava arvamuse tabamist ja täpsustamist.

Intervjuu struktuuri moodustasid teemaplokid, milleks olid: intervjueeritava isiklik side jätkusuutlikkusega, kogemused ülikoolis töötamise ajal, varasemad kokkupuuted KAEga ning ülikooli üldisem roll jätkusuutlikkuse ja säästliku arengu eesmärkidega tegelemisel. Samu punkte pidasime silmas ka analüüsi kirjutamisel, kus kogusime esmalt intervjuudest kokku samadel teemadel kõneldes tekkinud märksõnad ja fraasid. Neid võrreldes hakkasime märkama üldise teadlikkuse taset ja isiklike arvamuste sarnasusi ning erinevusi KAE eesmärkide olulisusest; mis oli ka meie töö eesmärgiks.

2. INTERVJUUD TALLINNA ÜLIKOOLIS

Projekti liikmed jagunesid kahte gruppi. Grupp 1 intervjueris Tallinna ülikooli õppejõude ning grupp 2 ülikooli rektoraati ja juhtkonda.

Grupp 1 koosnes kuuest liikmest ning korraldas 22.11.2021–07.12.2021 intervjuud kümne õppejõuga. Intervjuerijad moodustasid paarid, kus üks liige juhtis intervjuud ja teine korraldas lindistamist ning jälgis, et kõik küsimused saaksid vastuse. Sihtgrupi valimi koostamisel oli abiks juhusliku numbri generaator, millele seati tingimus, et kõik instituudid peavad olema esindatud. Humanitaarteaduste, loodus- ja terviseteaduste, haridusteaduste ning ühiskonnateaduste instituudist intervjueriti kaht ning balti filmi, meedia ja kunstide instituudist ning digitehnoloogiate instituudist üht õppejõudu. Rühma liikmed kirjutasid küsimused, mis võimaldaksid mõista õppejõudude teadmisi KAE-st ja jätkusuutlikkusest ning aimata nende isiklikku panust ülikooli jätkusuutlikumaks muutmisel.

Intervjuud olid struktureeritud ning koosnesid 20-st küsimusest.

Grupp 2 koosnes samuti kuuest liikmest ning korraldas 23.11.2021-17.12.2021 intervjuud seitsme juhatuse liikmega. Intervjuusid korraldati, sõltuvalt intervjuerija soovist, kas üksinda või kahekaupa. Rektoraadi ning instituutide direktorite hulgast valiti intervjueritavad välja juhuslikult, et säilitada intervjuude neutraalsus ning sel moel loodeti koguda võimalikult palju erinevaid arvamusi. Lisaks rektoraadi liikmetele osalesid intervjuudes ka kahe instituudi direktorid. Rühmaliikmed kirjutasid algsed intervjuu küsimused ning täiustasid neid juhendajate abiga. Küsimused koostati selliselt, et oleks võimalik aru saada kui palju teavad küsitletavad KAE eesmärkidest ning kuivõrd on nende jaoks oluline, et KAE eesmärgid oleksid ülikoolieluga igapäevaselt seotud.

Intervjuud olid struktureeritud ning küsimusi oli kokku 14.

2.1. Intervjueritud õppejõud

Anonüümsuse tagamiseks markeerisime õppejõud tähtedega A-J. Kõik intervjuus osalenud õppejõud spetsialiseeruvad erinevatele erialadele: A - rahvusvahelised suhted; B - muusika; C - matemaatika; D - haridustehnoloogia; E - andragoogika; F - semiootika; G - bioloogia; H - ökoloogia; I - geograafia; J - sotsioloogia.

Osalenute staaž varieerus 2,5 aastast 40 aastani, keskmiseks tulemuseks jäi 14,8 aastat. Seega on vastanute hulgas nii õppejõud, kes on ülikooli arengut näinud hulga aastate jooksul kui ka õppejõud kelle kogemus on palju lühem.

2.2. Intervjuude tulemused

1. Kui palju te teate TLÜ arengukava koostamisest?

Enamik õppejõude teavad üldiselt vähe ja ei ole arengukava koostamise protsessi teadlikult jälginud. Enamasti puudub huvi selle tõttu, et ollakse hõivatud muude kohustustega või ei ole ülikool peamiseks töökohaks. Enamuse kokkupuude arengukavaga piirdub vaid uurimistöödega. Need, kellelt on arengukava koostamise jaoks sisendit küsitud või kes on varem koostamise protsessis osalenud, jälgivad ka uute arengukavade koostamist.

2. Kuna töötate ülikoolis, siis milline on teie nägemus ülikooli rollist ühiskonnas?

Peamiselt toodi välja 3 ülesannet, mida ülikool ühiskonnas täidab. Esiteks aitab ülikool luua uusi teadmisi – ülikool on uute teadmiste loomise asutus, teiseks kujundab ta ühiskonda, kandes neid uusi teadmisi edasi tudengitele ja osaledes avaliku elu debattides. Kolmandaks rolliks on inimestele hariduse andmine ja koht, kus inimesed saavad tulla ennast arendama ning leida kaasmõtlejaid.

3. Teadmised jätkusuutlikkusest 5-palli süsteemis.

Enamik õppejõudude hinnangutest jäi 4-palli juurde, paljud täpsustasid ka seda, et hindavad oma teadmisi erialast lähtudes. Näiteks, sotsioloog hindab oma teadmisi ühiskonna jätkusuutlikkusest ja keskkonnateadlane keskkonda puudutavates küsimustes. Mõni hinnang jäi 1- ja 2-palli juurde, keegi ei hinnanud oma teadmisi 5 vääriliseks. Keskmine tulemus oli 3.1-palli.

4. Defineerige jätkusuutlikkus oma sõnadega ja selgitage, mida see teile tähendab.

Enamikule tähendas see süsteemi kestlikkust, misiganes süsteemi või protsessi paindlikkust, et seda oleks samamoodi või veidi muudetud kujul võimalik tulevikus korrata. Toodi välja, et see mõiste kui selline on liiga laialivalguv, mille tõttu võis esineda väga erinevaid vastuseid. Tegemist võib olla ükskõik millise protsessiga, näiteks loodusteaduste taustaga õppejõud rääkisid otseselt ressursside jätkusuutlikkust kasutamisest.

5. Kui palju hoolivad teie arvates teised õppejõud ja/või tudengid jätkusuutlikkusest?

Enamiku vastus oli, et mida noorem, seda rohkem hoolib, sest on üles kasvanud ühiskonnas, kus jätkusuutlikkusest räägitakse rohkem. Väga oluliseks peeti eriala; loodusega seonduvate erialade üliõpilased ja õppejõud hoolivad üldiselt rohkem kui teised. Samas on nii õppejõudude kui ka tudengite seas neid, kes näiliselt üldse ei hooli. Lisaks on raske eristada, kui palju on hoolijate hulgas neid, kes tegelevad aktiivselt jätkusuutliku eluviisi edendamisega. Õppejõud, kes oli töötanud Lääne-Euroopas, märgib et rahvusvahelised tudengid hoolivad jätkusuutlikkusest enim.

6. Kuidas võiksid teie arvates õppejõud ja üliõpilased panustada jätkusuutlikkuse parandamisse?

Kaks põhilist panustamise viisi, mida pea iga õppejõud mainis, olid isiklik panus ning jätkusuutlikkuse idee integreerimine laiematesse teemadesse. Isikliku panusena mõeldi eelkõige eluviisi muutmist ja sedasi oma ümbruskonnale eeskujuks olemist – seda nii õppejõudude kui ka tudengite puhul. Õppejõu panusest oodati, et jätkusuutlikkusest võiks rääkida ja seda integreerida võimalikult paljudesse õppekavadesse, mis ei ole ainult keskkonna või loodusega seotud. Tudengite panuse juures rääkisid õppejõud sellest, et tudengid võiks ise jätkusuutlikkuse teemat uurida ja end kurssi viia, kuidas teadlikumalt otsusi teha. Seekaudu on hiljem võimalik panustada jätkusuutlikkust edendavatesse teadustöösse või töötada näiteks jätkusuutlikkuse rakendamise strateegiatega. Üldiselt oli enamuse panustamise küsimuses ühel meelel, kõige enam mainitigi isikliku eluviisi muutust.

7. Kas te olete teadlikud ÜRO kestliku arengu eesmärkidest?

Kolm õppejõudu teadsid nimetada mitmeid eesmärke ja olid nendega hästi kursis; üks õppejõud oli enam-vähem teadlik, neli õppejõudu olid nendest kuulnud, kuid ei teadnud nimetada või oskasid nimetada ühte; kaks õppejõudu ei olnud KAE-st kuulnud.

8. Kas te teate, mida ülikool teeb jätkusuutlikkuse saavutamiseks või jätkusuutliku ülikoolilinnaku loomiseks?

Seitse õppejõudu tõid esile ülikoolis toimuvat prügi sorteerimist, s.t on eraldatud 3 prügikasti erineva prügi jaoks. Kolm õppejõudu tõstsid esile kohvitopside programmi ehk selleks, et vähendada pabertopse, soosib ülikool ise oma kohvitassi kaasas kandmist ning püüab seega vähendada ühekordsete topside kaasa ostmist. Kaks õppejõudu teadsid, et kampuse sisehoovist kaotati ära autoparklad. Kaks õppejõudu ei osanud nimetada ühtegi programmi.

Lisaks mainis üks õppejõud, et kuigi neid kampaaniaid leidub peale juba mainitute veel, siis tihti peale ei teata, et tegemist on jätkusuutlikkuse edendamise seotud projektiga.

9. Kas olete mainitud programmides osalenud?

Kolm õppejõudu mainisid, et sorteerivad aktiivselt prügi, üks mainis veel, et toob vanad patareid kodust koolis asuvasse kogumiskasti ning veel üks õppejõud käib liftiga sõitmise asemel treppidest. Seitse õppejõudu ütlesid, et ei ole neis programmides osalenud. Siinkohal peab tõdema, et võibolla küsisime küsimust ebaselgelt, näiteks võisid õppejõud arvata, et osaluse all mõeldakse nende projektide eestvedamist või sarnaste projektide algatamist.

10. Kas te usute et need projektid on tõhusad?

Enamus õppejõude rääkisid samamoodi, et need projektid on küll toredad ja kuigi mingi kasu neist on, siis indiviidi tasemel toimuvad muutused ei loe nii palju, kui muutused valitsuse või suurettevõtete tasemel. Kaks õppejõudu lisasid sellele märkuse, et kuigi need projektid ei pruugi iseenesest väga tõhusad olla, kaasneb nendega siiski mõtteviisi muutus, mis on tegelikult jätkusuutliku ühiskonna loomiseks väga tähtis. Kaks õppejõudu tunnistasid, et neil puudub kompetents hinnata, kui tõhusad need projektid suures pildis on. Lisati veel, et ülikool võiks tegeleda projektidega, mille mõju oleks suurem. Näiteks toodi maja kütte moderniseks muutmist.

11. Kas need on teile tähtsad?

Enamikel õppejõududel jäi see küsimus esitamata, kuna hulga vastuseid saime eelmise küsimusega kätte. Kolme õppejõu käest saime vastuse. Üks mainis lihtsalt, et on tähtsad. Õppejõud, kes varem rääkis nende projektidega kaasnevast mõtteviisi muutusest pidas neid väga tähtsaks ja arvas, et neid võiks rohkem olla. Üks õppejõud pidas neid tähtsaks, sest talle meeldiks, et tema järeltulijad saaksid siin planeedil sama hästi elada.

12. Milliseid muudatusi ja täiendusi te sooviksite ülikoolis näha?

Selle küsimuse peale kostis õppejõududel kõige rohkem erinevaid vastuseid. Kolm õppejõudu ei osanud midagi pakkuda. Üks õppejõud rääkis, et tudengitele võiks kasutuseks anda arvuteid, et vähendada printimist ja proovida liigutada kogu koolitöö rohkem digitaalsesse maailma. Selle sama idee juures täpsustas ta, et võiks tõsta teadlikkust e-prügi tekkimise ja haldamise teemal. Veel üks õppejõud arvas, et rektoraat võiks teha julgema otsusi jätkusuutlikkuse rakendamisel; näiteks toodi siia pabertopside müümise keelamine

kampusel. Kaks õppejõudu rääkisid, et jätkusuutlikkuse paremaks rakendamiseks võiksime tudengeid sellel alal rohkem harida, sest siis on nad võimelised tegema teadlikke otsuseid jätkusuutlikumalt elamiseks.

13. Kas te tutvustate jätkusuutlikke tegevusi üliõpilastele?

Rahvusvaheliste suhete õppejõud, kelle ainekava on globaalsetele teemadele üles ehitatud, selgitas, et jätkusuutlikkuse temaatika on tema loengute teemadesse juba integreeritud. Matemaatika õppejõu ainetes jätkusuutlikkuse temaatikat sisuliselt ei esine. Seitse õppejõudu kirjeldasid, et ained, mida nad õpetavad on lähedalt või kaudselt selle temaatikaga seotud ning nad püüavad omaalgatuslikult seda temaatikat esile tuua.

14. Aga kolleegidele?

Enamik õppejõude tõdes selle küsimuse juures, et üldiselt mitte või siis, kui niisama jututeemaks tuleb. Üks õppejõud mainis, et on sel teemal pidanud diskussioone ja arutelusid, kuid tal puudub piisav ülevaade mõistmaks, kas tema räägitu erineb sellest, mida varasemad õppejõud nimetasid 'niisama jututeemaks'. Üks õppejõud mainis, et on proovinud algatada jätkusuutlikkusega seotud koolitusi, ent näis, et enamikel õppejõudel kas ei ole selleks aega või huvi. Üldiselt suhtles see õppejõud kolleegidega jätkusuutlikkuse teemal kõige rohkem, sest kolleegid õpetavad teemaga seotud õppekavadel.

15. Millistel viisidel tutvustate jätkusuutlikkust?

See küsimus jäi enamusele küsimata, sest relevantse info saime juba eelmiste küsimustega. Need, kes vastasid, kordasid samu põhimõtteid, mida kahele varasemale küsimusele vastusteks tõid.

16. Kuidas te kombineerite jätkusuutlikkust oma õpetatava programmiga, et anda tudengitele teadmised, mida nad vajavad jätkusuutlikult asjakohaste otsuste tegemiseks?

Ühel õppejõul, nagu juba eelnevalt välja toodud, on jätkusuutlikkuse temaatika õppekavasse integreeritud ja nii, nagu oli eelmise küsimusega, jäi enamikult õppejõududelt see küsimus küsimata. Enamus seob jätkusuutlikkusega näiteid oma õpetatava ainega. Üks õppejõud, kes õpetab ka andmeanalüüsi mainis, et kasutab loengutes andmeid, mis seostuvad näiteks soolise võrdõiguslikkuse või mõne teise jätkusuutlikkusega seotud teemaga.

17. Kuivõrd on teil võimalik ülikooli poolt etteantud ajaraamides integreerida jätkusuutlikkuse põhimõtteid õppeprogrammiga?

Ühe õppejõu programmi on jätkusuutlikkuse põhimõtted juba sisse integreeritud ja ühe õppejõu programmi jätkusuutlikkus põhimõtteliselt ei sobi. Enamik leidis, et aega nagu põhimõtteliselt on, aga eks see jääb enda initsiatiivile, kuidas ja mil määral neid põhimõtteid oma õppekavasse paigutada.

18. Kas te peate säästliku arengu eesmäärke silmas enda uurimuslikke töid planeerides?

Enamik õppejõude mainis, et pole otseselt oma töödes seda temaatikat käsitleanud, küll aga on tulnud ette palju juhendamisi, kus on jätkusuutlikkuse eesmärgid sees. Lisaks mainisid paljud siin, et planeerivad uurimise käigus näiteks ressursside kasutust, s.t. ei oleks liiga palju paberi kulutamist, võimalikult vähe e-prügi, sõitmisi vähendada ja teha võimalusel kohtumisi üle interneti (Zoom). Kahele õppejõule seostub säästlikkus erialaga ja nende vastus oli lihtne 'jah'. Üks õppejõud on täheldanud, et uurimisprojekti jaoks ressursside taotlemisel on saanud normiks, et jätkusuutlikkusele tuleb viidata EL-i poolt määratud eesmärkidest lähtudes.

19. Kas te oskaksite välja tuua probleeme ülikoolilinnakus, mida peate mitte jätkusuutlikuks?

Peamiseks murekohaks osutus enamike õppejõude jaoks ebatõhus elektrienergia kasutamine. Sealhulgas kas ebatõhus kütmine, valgustamine või siis tühjade ruumide ja tubade tulede sees hoidmine. Väiksemaks murekohaks osutus kampsusel tarvitavate ühekordsete topside suur arv. Sotsioloogia õppejõule pakkus muret veel palgalõhe, millele ei ole tema arvamuse kohaselt piisavalt tähelepanu pööratud.

20. Kas te muretsete tuleviku pärast jätkusuutlikkuse võtmes?

Pooled vastanuist tunnistasid, et ei muretse selle teema pärast. Üks vastas, et ei muretse enda tuleviku pärast, aga kaugemas vaates muretseb. Ülejäänud ütlesid, et muretsevad väga või on murelikud ning osa proovib igapäevaseid valikuid tehes teadlikult jätkusuutlikkusega arvestada.

2.3. Intervjueeritud juhtkonna liikmed

Sarnaselt õppejõududele markeerisime ka juhtkonna liikmed anonüümsuse tagamiseks tähtedega A-H. Intervjueeritavate töökohti või suundi esile ei too, sest juhtkonna puhul ei oleks see enam anonüümne.

Sarnaselt õppejõududele on ka juhtkonna valimisse sattunud väga erineva pikkusega tööstaaž. Alates 5 kuni 40 aastani. Lisaks on mitmed juhtkonna liikmed oma töö jooksul olnud erinevatel positsioonidel ning selle tõttu näinud nii hierarhia madalamaid kui kõrgemaid astmeid. Sellest võime järeldada, et vastanute hulgas on neid, kes ehk vaatavad asju värske pilguga ning ka neid, kes saavad rääkida kuidas ülikool ja selle jätkusuutlikkus aastate jooksul muutunud on.

2.4. Intervjuude tulemused

1. Millised kolm märksõna seostuvad teil mõistega jätkusuutlikkus?

Kolm enam esinenud märksõna on tulevik, vaimsus või vaimne heaolu ja keskkond. Ära mainiti veel näiteks sooline võrdsus, kultuur, kodanikukohustused, jms. Üldiselt oli märgata, et enne kiputi mõtlema vaimsele tervisele ja healule kui keskkonna säästmisele või selle olukorra parendamisele (kuigi ka see punkt oli oluline).

2. KAE eesmärgid - kui palju ja millises kontekstis olete neist kuulnud?

Enamus vastanutest väidab, et on KAE-ga kokku puutunud erinevates valdkondades ja on neist suhteliselt palju kuulnud. Väiksem osa ütleb, et tööasjus kokku pole puutunud, aga on kuulnud mujalt ja mõistavad KAE olulisust. Lisaks väideti, et ülikool arvestab igapäevatoos mingil määral kõikide KAE eesmärkidega, sest need on paljudesse alusdokumentidesse sisse põimitud.

3. Kui oluline, 5-punkti skaalal, on teie meelest see, et ülikool võtaks kohustuseks erinevaid KAE eesmärke?

Otsese hinnangu andnud vastajad määravad teema olulisuseks vähemalt 4 punkti 5-st. Arutlevalt vastanud tõid välja, et KAE eesmärgid on olulised ning ülikoolile võiks olla oluline jätkusuutliku käitumise osas eeskuju loomine. Vastanud ütlesid, et andsid sellise hinnangu kuna tulevikku tuleb uskuda, sest vaid siis on jätkusuutlikkusel mõtet ning et jätkusuutlikkus aitab ülikoolil edasi kesta.

4. Kui oluline on teie jaoks, isiklikul tasandil, jätkusuutlikkuse arendamine ülikoolilinnakus?

Kõik vastanud ütlesid, et kampusel jätkusuutlikkuse arendamine on neile oluline või väga oluline. Proovitakse oma otsustuspädevuse raames edendada jätkusuutlikku majandamist ning neid väärtusi edasi anda. Hulk vastanutest on enda ümber juba proovinud väikeseid muutusi sisse viia.

5. Kas te teate, millised jätkusuutlikku arengu eesmärgid on praegu Tallinna ülikoolis fookuses?

Konkreetseid vastuseid tuli vähe. Üks vastanu ütles, et praegused ülikooli fookused katavad ära kõik 18 KAE eesmärki (k.a Eesti lisatud KAE). Suurem osa juhtkonna liikmeist vastas erinevate aruteludega, selgitati arengukavade kestvust, käimasolevaid väiksemaid muudatusi ning rõhutati, et kõigiga arvestava ja jätkusuutliku arengu loomine toimub ülikoolis mitmel rindel igapäevaselt nii teadus- kui õppetöös.

6. Kas saate tuua konkreetseid näiteid, kuidas arengukavas välja toodud plaane praegu ellu viiakse?

Vastanud nentisid, et peast kohe vastata ei oska ning selgitasid, et tegemist on mitmes etapis toimuva protsessiga.

7. Kuidas teeb ülikool oma jätkusuutliku arengu sammud nähtavaks ülikoolilinnakus (tudengite ja ülikooli külaliste jaoks) ja ühiskonnas (ehk väljaspool ülikooli)?

Vastuste seas jäid enam kõlama erinevad kommunikatsioonimeetodid (infokirjad, artiklid, kogukonnapõhine teavitustöö ja meediakajastus tervikuna). Veel nimetati oma eeskujuna läbimõeldud otsuste tegemist ning tudengitele linnakus pakutavaid võimalusi (ühe minuti loengud ja avatud loengud). Mitmed vastanud tõid välja, et ülikooli lõpetanutel on siinkohal väga oluline roll, et ülikoolist kaasa antud jätkusuutlikkuse teadmisi laiemalt ühiskonnas levitada eelnevalt mainitud erinevate kommunikatsioonikanalite kaudu.

8. Millistele valdkondadele, näiteks keskkonna, majanduslikust või sotsiaalsest aspektist, tuleks teie meelest (arengukavas) kiiresti tähelepanu pöörata?

Siin leiti, et tähelepanu tuleks pöörata kõikidele eesmärkidele, täpsemalt näiteks kollektiivi hoidmisele ja vaimsele heaolule. Hoida õppejõudude, rektoraadi ja personali motivatsiooni,

sest ka tudengite heaolule on kasulik kui õpetav koolipere on õnnelik (nemad loovad sisu, mida tudengitele edasi antakse). Toodi välja ka eesti inimeste tervisekäitumise temaatika, millega Tallinna Ülikool võiks tegeleda ja selle eraldi valdkonnana välja arendada.

9. Kui palju te igapäevaselt märkate tegevusi, protsesse või toiminguid ülikoolis, mis ei ole tuleviku seisukohalt jätkusuutlikud ning vajaksid n-õ parandamist?

Kõik vastanud leidsid midagi, mis vajab parandamist. Enam toodi esile energiatarbimist, ruumide kasutamise efektiivsust, õppejõudude suurt koormust ning bürokraatia vähendamist.

10. Kuidas luuakse ühist väärtusruumi ülikoolis nii, et kõigi (s.t. rektoraadi, instituutide direktorite, õppejõudude) huvid kattuvad?

Vastanud nimetasid mitmeid asju, näiteks kõigile pakutavat võimalust protsessides kaasa rääkida, et ülikooli tulevad inimesed on juba sarnaste vaadete ja eesmärkidega ning lõpuks töötavad ülikoolis teaduspõhist lähenemist toetavad isikud, kes on võimelised eriarvamusi argumenteeritud viisil lahendama. Nendele punktidele toetudes toimub ka visiooni ühtlustamine. Samas siiski oli ka neid vastanuid, kes tõid välja, et mitte kõik ei mõtle jätkusuutlikkusest ühtviisi instituudi tasandil ja on ka neid, kelle jaoks enda akadeemilise huvi ja karjääriga seotud eesmärgid ei lange kokku ülikooli kui terviku huvidega. Vajadus on selle järgi, et ülikoolis töötavad inimesed võtaksid jätkusuutlikkuse temaatika ühisesse arutellu, et selgitada välja koos, kas ja kuidas täpsemalt peaks jätkusuutlikkust mõtestama kui ka inkorporeerima ülikooli töösse tervikuna nii, et oleks arvestatud kõigi huvidega.

11. Kuidas toimub ülikooli arengukavas seatud eesmärkide täitmise jälgimine ja kas ülikool mõõdab kuidagi oma tegevuse efektiivsust seoses arengukavas sõnastatud missiooniga?

Selle küsimuse juures arvab osa, et kindlat hindamisinstrumenti pole. Suurem hulk aga vastab, et arengukavadesse on mõõdikud kas sisse kirjutatud või siis mõõdetakse tulemusi erinevate aruannete ning rektoraadi aasta-ettekande alusel (kõik saavad esitada küsimusi).

12. Kas saaksite kirjeldada (praegust) arengukavade otsustamise protsessi?

Küsimusele vastasid vähesed. Üldiselt on igast üksusest valitud esindaja arengukava töörühma. Nemad koostavad algsed materjalid, mis lähevad suurele ringile arutamiseks ja täiendamiseks. Seejärel toimuvad instituutides arengukava arutelud, millest saavad osa võtta kõik, kellel on huvi ja midagi öelda. Seejärel võetakse info kokku ja käib teatud mõttes

edasi-tagasi protsess instituutide ja rektoraadi vahel, mille tulemusel peaks suveks olema valmis nii üleülikoolilise arengukava mustand kui ka instituutide arengukavade mustandid.

13. Kui teha lühike kokkuvõte sellest, mida olete rääkinud ülikooli ja säästva arengu kohta, siis kuidas saaks ülikool olla konkreetsemalt jätkusuutlik? Tooge palun välja mõni märksõna.

Vastuste hulgas oli enim esindatud bürokraatia vähendamine. Seejärel ruumiplaneerimine ja energia tarbimine ning õppejõudude koormuse mõõtmine ja ülekoormuse vähendamine.

14. Kuidas te intervjuule tagasi vaadates jätkusuutlikkuse mõiste kokku võtaksite?

Toodi välja, et jätkusuutlikkus on võime kesta, olla teaduspõhine ja luua kvaliteeti. Olla konkurentsivõimeline ja eeskujuks, majandada targalt ning vajaduspõhiselt ja vaadata tulevikku. Oluline on ka individuaalne enesejälginine, valdkondade põimituse märkamine ning tulevikku vaatamine.

3. INTERVJUUD TŌKYŌ SOPHIA ÜLIKOOLIS

Tallinna ülikooli üliõpilased korraldasid ühise uurimisprojekti ülikoolilinnaku jätkusuutlikkuse kohta Sophia ülikooli "Eesti õppereisi" programmis õppivate üliõpilastega. Sophia ülikooli tudengid organiseerisid intervjuusid ülikooli presidendi, asepresidentide, halduspersonali ja õppejõududega, et saada teada, kuidas nad mõistavad ülikoolilinnakute jätkusuutlikkust. Lisaks korraldasid Sophia ülikooli õpilased ülikooli jätkusuutlikkuse uuringu teiste õpilaste seas, et näha, kuidas tudengid jätkusuutlikkust mõistavad, kas nad on kursis säästva arengu eesmärkidega, millised on nende ootused ülikoolile jätkusuutlikkuse saavutamisel ning milliseid parandusi või muudatusi nad sooviksid Sophia ülikoolis teha.

3.1. Intervjuud õppejõududega

Jaapani töörühma esimeses grupis oli kolm õpilast, kes intervjuerisid viit õppejõudu erinevatelt erialadelt. Nendeks olid: õppejõud O sotsioloogiast, õppejõud N ajakirjandusest, õppejõud M globaalsetest uuringutest, õppejõud L antropoloogiast ja õppejõud K loodus- ja tehnoloogiateaduskonnast. Kõik intervjuud organiseeriti Zoomi abil 22.11.2021 ning üks intervjuu kestis 15 kuni 45 minutit. Üks intervjuudest tehti jaapani, ülejäänud neli inglise keeles.

Tegu oli struktureeritud intervjuudega, seega keskenduti ette antud viiele küsimusele, kuid küsiti ka lisaküsimusi vastavalt vastustele. Esialgsed küsimused mõeldi välja koos Eesti meeskonnaga, kuid neid muudeti veidi, et küsimused sobiksid nende keskkonda. Sophia ülikooli üliõpilased küsisid oma õppejõududel järgmised küsimused:

1. Defineerige jätkusuutlikkus ja selgitage, mida see teie jaoks tähendab?
2. Kas üliõpilased/õppejõud jagavad teiega sama jätkusuutlikkuse definitsiooni?
3. Kas teie arvates teeb ülikool jätkusuutlikkuse edendamisel head tööd?
4. Kuidas kaasate jätkusuutlikkuse oma õppetöösse?
5. Kas muretsete meie tuleviku pärast mitte ainult jätkusuutlikkuse, vaid ka muude valdkondade pärast?

3.2. Intervjuude tulemused

Kõik õppejõud ütlesid, et jätkusuutlikkus on oskus kasutada ressursse mõistlikul viisil, nii et neid jääks ka tulevastele põlvkondadele, ning õppejõud O tõi välja ka kestliku arengu, s.t. et ka meie majandus kasvaks ja oleks vähem ebaõiglust. Õppejõud L arvas, et inimestel on raskusi jätkusuutlikkuse mõistest aru saamisel ning sellepärast on õppejõud L proovinud välja mõelda, mida see täpsemalt tähendada võiks. Ta jõudis sellise termini juurde nagu bioloogiline mitmekesisus, mis võiks olla inimestele kergemini arusaadav, kuid kõige kergem oleks selgitada neile ideed, et loodust tuleb kaitsta (personaalsed intervjuud, 2021).

Küsimusele kas teised õppejõud ja üliõpilased jagavad sama arvamust, vastasid kõik õppejõud enamasti sarnaselt, et üldjuhul teatakse teemast, või teavad sellest just nende erialal olevad õpilased ja lähedased tuttavad, kuid laiemas pildis on arusaam siiski erinev. Õppejõud O tõi näiteks, et erinevad ettevõtted kasutavad kestliku arengu eesmärkide logosid, kuid nende teadmised teemast on väga pealiskaudsed või olematud. Pigem kasutatakse neid termineid sellepärast, et need tunduvad hetkel lahedad. Usuti ka seda, et pigem teatakse looduse ja keskkonnaga seotud probleemidest, aga mitte vee ressursist, toidu tarbimisest, jne. Õppejõud M leidis, et isegi ülikool organisatsioonina ei saa sellest terminist aru ning õppejõud L leiab, et tudengid hakkavad neid probleeme paremini mõistma, kuid liiga aeglaselt. Samas on ta väga õnnelik selle üle, et noortel on teema vastu huvi ning pigem peakski täiskasvanute puhul alla andma, sest nende mõtlemist on juba liiga keeruline muuta. Vanem põlvkond tekitab kõik need probleemid, kuid nad ei oska lahendusi välja mõelda ega neid ellu viia. Sellepärast leiab ta, et just noorem põlvkond on võimeline asju muutma. Samuti on ta tihti kuulnud vanematelt inimestelt, et neid küll huvitab kliimamuutus, aga see on nende arust pigem teadlastele või loodusteaduse suuna inimestele mõeldud teema, mitte neile kes õpivad sotsiaal- või humanitaarteadusi (personaalsed intervjuud, 2021).

Küsimusele kas ülikool teeb jätkusuutlikkuse edendamiseks piisavalt tööd, vastasid mitmed õppejõud, et ülikool võiks rohkem teha, aga see mida hetkel teeb aitab vähemalt kaasa. Õppejõud O, N ja M tõi näiteks uue programmi nimega Sophia's Program for Sustainable Future (SPSF), mis loodi eelneval aastal. Kuid õppejõud O leidis näiteks, et sellised väiksed tegevused nagu treppidest kõndimine, et lifte vähem kasutada, ei muuda eriti midagi. Olulisem oleks tekitada rohkem teadlikkust, et kasutataks vähem plastikut ja paberit. Õppejõud N on kuulnud, et ülikoolis on toimumas mingeid väiksemaid tegevusi, kuid muid täpsemaid näiteid ta ei osanud tuua. Õppejõud M aga vastupidiselt pole eriti kuulnud

tegevustest, mis pole ainult õpetamisega seotud. Ka tema tõi näiteks, et rohkem peaks kontrollima plastiku ja paberi kasutamist. Õppejõud on oma töösse ja uurimustesse hästi panustanud, kuid ülikool ise ei tee õppejõud M arvates piisavalt. Õppejõud L usub, et ülikooli lõpetanud tudengid ja nende tegevused aitavad jätkusuutlikkuse edendamisele kaasa. Nemad loovad igasuguseid uusi ja huvitavaid tehnoloogiaid, inseneritöid, jne, mis võimaldavad suurendada tootmis- ja tarbimisvõimsust. Aga ta leiab, et enamus õpilasi ei oska näiteks tuvastada, mis linnu või taimega on ümbruskonnas tegu, seega teadlikkus loodusest on liiga madal. Hariduses tuleks enne arendada ökoloogilise ümbruse tundmist ja seejärel hakata õppima kõikidest muudest globaalsetest probleemidest. Lõpetuseks toob õppejõud K välja hea fakti, et isegi kui me reklaamime ja teavitame kõigist nendest probleemidest ja korraldame neil teemadel seminare, siis need, kes selle kohta teavet või kuulutust ei näe, ei saa neist tegevustest ikkagi teada. Ehk isegi kui panna kõik see info kuhugi üles, siis need inimesed, kes neid lehti ei külasta või mingeid teadetetahvleid ei loe, ei pääse sellele informatsioonile endiselt ligi. Seega ei tohiks olla eesmärk info edastamine kõigile, sest see info lihtsalt ei jõua kõigini. Sellepärast usub õppejõud K, et ülikool teeb nii palju kui suudab (personaalsed intervjuud, 2021).

Õppejõud O ja N ei pea jätkusuutlikkust põhiteemaks kui nad annavad erinevaid loenguid, aga siiski seostavad kestliku arengu eesmärgi ja jätkusuutlikkuse teemat oma loengutega kui võimalik. Õppejõud M räägib sellest teemast palju ja peab seda oma fookuseks. Algselt õpetab ta ajaloolist tausta ja jätkusuutlikkuse probleeme ning seejärel laseb ta õpilastel lahendada probleeme, mis on rohkem nende endiga seotud. Ta paneb õpilasi mõtlema ülikoolilinnaku jätkusuutlikkusele, näiteks uurisid tema üliõpilased, kuidas vähendada vihma ajal kasutatavaid plastikust vihmavarjuhoidjaid, püstitasid n-ö veejaamad, kust õpilased saavad oma joogipudeleid täita, panid kauplustesse üles plakateid ning uurisid kui paljud tudengid keelduvad kilekottidest. Õppejõud L tõi näite sellest, et enamus üliõpilasi võivad küll kliimasoojenemisest rääkida, kuid ei tea midagi sellest, mis toimub nende ümber. Ta oli oma tudengitelt küsinud, et mis linnud õues hetkel laulavad, kuid keegi ei osanud vastata. Kuna ta on ise pikalt linnuvaatlusega tegelenud, on ta märganud muutusi erinevates linnuliikides. Sellised muutused on justkui indikaatorid, mis näitavad mis keskkonnas toimub. Seepärast soovib ta tudengitel rohkem jälgida seda, mis nende vahetus ümbruses aset leiab. Ühtlasi tahaks ta läbi viia linnuvaatlustunni, kus õpilased saaksid linnakus ringi käia ja binoklitega linde uurida. Õppejõud K annab sellel teemal ka loenguid, kuid proovib

oma arvamusi üliõpilastele mitte peale suruda, vaid neid lihtsalt õpetada, sest lõpuks on see siiski inimese enda otsus, mida ta oma elus teha tahab (personaalsed intervjuud, 2021).

Lõpetuseks, kui küsiti, et kas muretsetakse tuleviku pärast, ütles osa õppejõududest, et jah muretsevad, kuid oli ka neid, kes ütlesid, et eriti ei muretse. Näiteks arvas õppejõud N, et liigutakse heas suunas, mitte ainult ülikooli linnakul aga üleüldiselt. Ta on väga optimistlik ja teab, et on probleeme, kuid leiab sellest hoolimata, et kõik läheb hästi. Ta arvas, et meil on alati probleeme olnud ja tuleviku suunas minnes tekib kindlasti uusi, aga vanad saavad selle ajaga lahendatud. Sellele vastupidiselt ütlesid õppejõud O ja L, et nemad muretsevad küll. Õppejõud O arvates on globaalne soojenemine kõige hirmsam probleem, millele on raske lahendust leida, sest inimeste mõtteviise on liiga raske muuta. Õppejõud L usub, et probleemi lahendamise kaasatud riigid ei tee lahenduse leidmiseks piisavalt. Kuigi inimesed saavad individuaalselt aidata, on üksikisiku võimel siiski piir (personaalsed intervjuud, 2021).

3.3. Intervjuud juhtkonnaga

Intervjuu küsimused olid jagatud kahte ossa:

- I. ülikooli plaanid ja saavutused
- II. Isiklik seos

Organiseeriti struktureeritud intervjuud ning keskenduti peamiselt etteantud küsimustele. Intervjuude pikkus ulatus 15 minutist 1 tunnini.

Sophia ülikooli jätkusuutlikkuse uuringu küsimused:

I. osa: ülikooli plaanid ja saavutused

1. Millised on teie arvates n-õ parimad keskkonnaalased algatused, mida Sophia ülikool on teinud? Palun valige üks või mitu. Kas teie arvates on nendes tegevustes arvestatud säästva arengu eesmärkidega? Kas Sophia ülikool peaks seadma keskkonna- ja kliima küsimustes konkreetseid eesmärke?
2. Kas teil on mingi viis, kuidas mõõta ülikooli tulevikuplaanis (nt "Grand Layout 2.1") esitatud eesmärkide saavutamise või tulemuste ulatust? Kas teil on mingi viis eesmärkide saavutamise kontrollimiseks, läbivaatamiseks või jälgimiseks?

3. Kas on õige öelda, et jätkusuutlikkuse saavutamine ülikooli kui terviku puhul on ülikooli tulevikuplaanis kõrge või äärmiselt kõrge prioriteet?

II. osa: Isiklik seos

1. Kui te mõtlete jätkusuutlikkusele, siis millised on kolm märksõna, mis teile meelde tulevad? Palun selgitage, mida te nende all silmas peate.
2. Kas olete tuttav säästva arengu eesmärkidega? Mis on teie arvates jätkusuutlikkuse kõige olulisem aspekt Sophia ülikoolis?
3. Kui oluliseks peate ülikooli jätkusuutlikkuse saavutamist oma töös?
4. Millised säästva arengu eesmärkide valdkonnad peaksid teie arvates olema prioriteetsed?
5. Kui vaadata tagasi sellele intervjuule, siis kuidas te lühidalt jätkusuutlikkust kirjeldaksite?

3.4. Intervjuude tulemused

Kõik intervjuueeritavad vastasid meie küsimustele sarnaselt, mis näitas, et Sophia ülikooli juhtkonna suhtumine või hoiak jätkusuutlikkusele on ühtne. Küsimustele 1 ja 2 vastates rääkisid kõik intervjuueeritavad oma vastutuse täitmise tähtsusest õppejõududena ja tõid esile Sophia vastutustundliku investeerimise teema.

Enamus intervjuueeritavate vastustest sisaldas teavet, mis on juba kättesaadav Sophia veebisaidil. Oleks soovinud, et nad oleksid läinud teemaga rohkem süvitsi ning rääkinud oma isiklikest mõtetest jätkusuutlikkuse kohta.

Kuna Sophia ülikool on juba vastu võtnud mitmed keskkonnavalused algatused, julges enamus intervjuueeritavatest kindlalt öelda, et ülikool vahetab suurema osa ülikoolilinnaku elektrienergiast välja 100% taastuvenergiaga. Võib öelda, et see oli suur saavutus, mille üle võib uhkust tunda.

Teisalt, isegi kui ollakse oma algatustes kindlad ja tulemused on nähtavad, on raske öelda kas üliõpilased teavad neid algatusi hästi või kas neile jagatakse nende teemade kohta piisavalt informatsiooni. Kuna intervjuueeritavad ei rääkinud tudengite reaktsioonidest, siis tundub, et selliseid vestlusi ei ole veel peetud ning puudub teadmine, mis on õpilaste vajadused ja arvamused sel teemal. Samuti nõustuvad küsimustele vastanud sellega, et jätkusuutlikuma kampuse nimel on oluline teha üliõpilastega koostööd. Kui juhtkond tegeleb probleemidega

üks, muutub selle mõte küsitavaks, sest tudengid ei pruugi kõiki probleeme mõista ning nende lahendamist omalt poolt toetada. Arvestades ülikoolis praegu toimuvaid algatusi, nagu üliõpilaste värbamine jätkusuutlikkuse büroosse, tundub, et ülikool on selles valdkonnas hästi hakkama saanud. Ka Sophia ülikooli loosung "mehed ja naised teiste eest, koos teistega" on nende tööde fookuses ja näitlikustab säästva arengu eesmärkide ideed, mis on "kedagi ei jäeta maha". Seda arvestades võib olla huvitav uurida ülikooli poliitikat ning rajatise selliselt, et näha kas need tõepoolest arvestavad ja kaasavad kõiki inimesi.

Sophia ülikooli jätkusuutlikkuse poliitika põhineb peamiselt kristlikul humanitaarpoliitikal. Näiteks ilmnes intervjuus sageli sõna "diskreetsus". See sõna on kirjas ka jesuiitide poliitikas. Kristlusel põhinev humanism on Sophia ülikooli mõtteviisi üks tugisammas üliõpilaste õpetamisel.

Intervjuus rõhutatakse ülikooli vastutuse tähtsust ühiskonna ees. Ülikool on teadus- ja kõrgharidusasutus, seega on ülikooli eesmärgiks kasvatada tulevast põlvkonda. Sophia üliõpilane soovib õppida ja kasvada jätkusuutlikult elavaks inimeseks. Kui tahta midagi muuta on kõige tähtsam, aga ka raskem, muuta inimeste meelsust. Tegevus tuleb pärast meele muutumist. Sama kehtib ka jätkusuutlikkuse kohta. Mõtlemine säästva arengu eesmärkide kui 17 eesmärgi peale ei ole lõppeesmärgi saavutamise seisukohalt hea. On võimatu arutada üht eesmärki ülejäänud 16 eesmärgist täiesti eraldiseisvalt. Kõik 17 eesmärki on omavahel seotud ja me peaksime neid vaatlema kui üht humanitaarset eesmärki.

4. INTERVJUUDE VÕRDLUS

4.1. Tallinna ja Sophia ülikooli õppejõudude intervjuude võrdlus

Eesti ja Jaapani intervjuude võrdlemisel tuleb eelkõige silmas pidada, et vastused ei ole üheselt võrreldavad, seda nii intervjuude struktuuri kui ka koolide elukorralduslike erinevuste tõttu. Niisiis lähtume, ebakõlade vältimiseks, vastuste võrdluses neist küsimustest ja vastustest, mille sisuline pool kattub mõlema poole intervjuudes. Kuna Sophia ülikooli õppejõude intervjuueerinud grupis oli poole vähem tudengeid kui Tallinna ülikooli paralleelgrupis on neil ka poole vähem vastanuid. Ehk viis õppejõudu Sophia ülikoolist ning 10 Tallinna ülikoolist. Õppejõudude valikus olid mõlemad grupid otsustanud vestelda võimalikult erinevate erialade esindajatega, et saada võimalikult eriilmelisi vastuseid. See oli oluline, kuna projekti mahulisi ja ajalisi piiranguid arvestades ei olnud võimalik luua suure mastaabiga uurimust, milles osalenuks kordades rohkem inimesi. Samas soovisime pakkuda siiski võimalikult pädevat väiksemahulist ülevaadet sellest, milliseks hindavad meie ülikoolide õppejõud ülikooli sisest jätkusuutlikkust.

Jätkusuutlikkus

Jätkusuutlikkuse defineerimisel ilmnes nii Tallinna kui Sophia ülikooli õppejõudude vastustes ühine arusaam, et tegemist on teatud konkreetse süsteemi pikaajalise kestvusega viisidel mis toetaksid erinevaid eluvaldkondi, näiteks majandust, keskkonda ja sotsiaalelu. Mõlema ülikooli õppejõud tõid välja, et jätkusuutlikkuse defineerimine kui intervjuu küsimus on ehk veidi laialivalguv ning segadusse ajav, kuna tegemist on väga laiahaardelise mõistega, mille alla kuulub lugematul hulgal erinevaid alateemasid. Huvitava faktina saab välja tuua, et need õppejõud, kellel on eelkõige loodusteadustega seotud taust, defineerisid ka jätkusuutlikkust seoses just keskkonnaga ja roheline eluviisiga, tuues välja erinevaid kestva arengu eesmärkidega seotud teemasid, näiteks loodusvarade jätkusuutlik tarbimine, majanduslikud aspektid, jpm. Seega võime järeldada, et jätkusuutlikkuse defineerimine on keerukas ja erinevate elualade spetsialistide arusaamad jätkusuutlikkusest on üsnagi erinevad. Praeguses projektis oleme gruppide siseselt mõistnud jätkusuutlikkuse all peamiselt keskkonnahoidu ning neid jätkusuutlikkusega seotud punkte, mida on rakendatud ÜRO kestva arengu eesmärkide saavutamiseks. Seetõttu olid õppejõudude erinevad arusaamad meile positiivseks üllatuseks ja ühtlasi ka õppimiskohaks, sest saime täiendada enda arvamusi jätkusuutlikkusest.

Vastuste tulemused, järeldused

Intervjuude olulisemad küsimused puudutasid ülikoolilinnaku siseseid tegevusi, mis kas toetavad jätkusuutlikkust või mitte. Nii Tallinna kui Sophia ülikooli õppejõud leidsid, et tõepoolest, ülikoolides toimub mitmesuguseid üritusi ja aktsioone, mis justkui toetaks jätkusuutlikkust, kuid samas tõdeti, et nende tegevuste fookus ja kasumlikkus jätkusuutlikkuse tegeliku paranemise kontekstis on küsitav.

Sophia ülikooli õppejõudude intervjuudest ilmnes, et nende ülikoolis on loodud värskelt üks programm, mille keskmeks on jätkusuutlikkuse arendamine, lisaks arendatakse Sophia ülikoolis välja ka tehnoloogiaid, mis aitaks ülikoolielu säästlikumaks muuta. Rõhutati veel üliõpilaste endi aktiivsust ja panust. Konkreetsete näidetena Tallinna ülikoolist tasub esile tõsta kampuse sisest prügisorteerimist ning muid programme mille raames julgustati kooliperet ühekordsete kohvitopside asemel pöörduma keskkonnasõbralikumate alternatiivide poole.

Negatiivse aspektina saab mõlema poole intervjuude vastustest välja tuua, et jätkusuutlikkus indiviidi tasandil ei ole siiski eriti efektiivne. Selleks et muutused oleksid pikaajalised ja jätkusuutlikud, vajame veelgi suuremat panust, mille eestvedajateks oleksid mitte üksikud inividid, vaid suuremad organisatsioonid ja võimuorganid.

Õppejõudude isiklikku tööd ülikooli tasandil silmas pidades uurisime kas ja millisel määral nad ise jätkusuutlikkust oma igapäevatoösse integreerivad ning kuidas seda õpilaste ja kolleegidega jagavad. Mõlema ülikooli õppejõud märkisid, et jätkusuutlikkus on kindlasti õppekavades mingil kujul sees, kuid üldiselt on see pigem ebamäärane ja esineb teemaga juba seotud õppekavades. Vaid nende erialade õppejõud, kelle õpetatavad ained on otseselt seotud aspektidega, mis väljenduvad kõige enam just jätkusuutlikuses, toovad seda oma töös konkreetselt ja rõhutatult välja. Mõlemalt poolelt lisandus ka neid, kes küll räägivad tudengitele ja ka kolleegidele jätkusuutlikkuse ja säästva eluviisiga seotud teemadest, kuid teevad seda neutraalsel ja enda vaateid mitte pealesuruval viisil, sest tegemist on siiski valdkonnaga, millest huvitumine või mittehuvitumine on igäühe enda maailmavaatest tulenev otsus.

Vastused küsimustele, mis puudutasid tulevikku ja sellega seotud muresid, lahknesid nii Tallinna kui Sophia ülikooli õppejõudude puhul peamiselt kaheks. Esimene pool tõdes, et nad on mures, kuna inimeste passiivsus ja riikide tegevusetus mõjutab tugevalt globaalset

soojenemist ning teisi mastaapseid probleeme. Korrati ka tõsiasi, et üks inimene võib muuta oma elu paremaks, kuid maailmas oleva olukorra hoidmiseks või parandamiseks on siiski vaja palju suuremate rahvahulkade ühist tegutsemist. Teisalt leidis märkimisväärne osa mõlema ülikooli õppejõududest, et nemad pigem tuleviku pärast nii väga ei muretse. Seda põhjendati argumendiga, et praegusel ajal pööratakse probleemidele juba üsnagi palju tähelepanu nii ülikooli tasandil kui ka laiemalt. Märgiti, et areng tuleviku suunas on pidev ja on loomulik, et sellega kaasneb uusi probleeme, kuid samas käib vilgas töö ka vanade probleemide lahendamisel. Jagati optimistlikke arvamusi ning usuti, et nooremad generatsioonid töötavad juba praegu tublisti selle nimel, et nende tulevatele põlvetele jääks samuti alles elamiseks sobilik maailm.

Eesti ja Jaapan on üsnagi erinevad riigid, seda nii suuruse, kommete kui ka hulga muude faktorite poolest. Samas näitavad selle projekti intervjuud, et jätkusuutlikkuse aspektist vaadatuna on meil nii mõndagi ühist. Tallinna ja Sophia ülikooli õppejõudude mured ja tähelepanekud kooli siseste tegevuste suhtes olid märkimisväärselt sarnased, mis annab mõneti märku sellest, et probleemkohtade lahendamisel võiks meie kaks ülikooli teha edaspidigi koostööd. Kuigi praegune projekt piirdub väiksemahulise ülevaatega sellest, mida ülikoolis töötavad inimesed ise probleemseks peavad, loob see esialgse baasi millele saab toetuda võimalikes tulevastes ühistöödes meie ja Jaapani ülikoolide vahel. Seda siis ehk mõne suuremahulise projekti näol, mis oleks efektiivsem jätkusuutlikkuse nimel astutavate reaalsete sammude suunamisel.

4.2. Tallinna ja Sophia ülikooli juhtkondade intervjuude võrdlus

Tōkyō Sophia ülikooli tudengid küsitlesid oma intervjuudes kokku nelja inimest ülikooli juhtkonnast.

Sarnaselt Tallinna ülikoolis korraldatud intervjuude vastustele leidsid ka Tōkyō Sophia ülikooli juhtkonna liikmed, et jätkusuutlikkus ja keskkonnateadlikkus on ÜRO KAE eesmärkidest rääkides väga olulised. Nii Tallinna kui ka Tōkyō Sophia ülikooli juhtkonna liikmed tõdesid, et ülikool kannab ühiskonnas kõrgeima haridusasutuse tähtsat rolli. Ülikool loob uusi teadmisi ning annab need edasi üliõpilastele, kes suudavad nende õpetuste ja teadmiste abil ühiskonda tulevikus paremale rajale juhtida. Ülikool peaks tudengitele jagama teadmisi, mis võimaldavad neil olla keskkonnateadlikumad ning jätkusuutlikumad. Sarnaselt Tallinna ülikooli juhtkonna liikmetele ei osanud ka Sophia ülikooli juhtkonna liikmed pidada üht jätkusuutlikkuse eesmärki teistest tähtsamaks, tuues sealjuures välja, et eesmärgid

on nõnda läbi põimunud, et kasulik on töötada kõiki eesmärke silmas pidades. Samaaegselt on aga ühiskonnad riigiti üsnagi erinevad ning sellest tulenevalt on mõni eesmärk kergemini saavutatav kui teine. Ühtlasi oli intervjuude käigus selgust saanud, et küsitavad inimesed uskusid, et esimesed muutused saavad alguse väiksematest asjadest - kasutades ja raisates vähem paberit, proovides tulede kustutamise läbi elektrit mõistlikumalt tarbida, või hoopis inimese enda tõekspidamistest, kus inimene peaks enne aru saama mis tema lähiümbruses toimub ning seejärel hakkama maailma muredega tegelema.

Erinevalt Tallinna ülikoolist oli Tōkyō Sophia ülikool juba vastu võtnud otsuse liikuda taastuvenergia suuremahulise kasutamise poole ning välja vahetada oma senine elektrienergia 100% taastuvenergia vastu, mis on ülikooli jaoks suur ja otsustav samm jätkusuutlikkuse suunal. Veel erinesid intervjuude vastused selles, et Tōkyō Sophia ülikoolis korraldatud intervjuude vastused sisaldasid suures osas informatsiooni mis on juba eelnevalt kõigile soovijaile kättesaadav ülikooli koduleheküljel. Sellele vastupidiselt tõid Tallinna ülikooli juhtkonna liikmed esile hulga uut infot mida ülikooli koduleheküljelt ei leia ning jagasid intervjuuerija(te)ga isiklikke kogemusi. Lisaks esines Sophia ülikooli juhtkonna liikmete vastustes sageli sõna diskreetsus, mis on ilmselt seotud kristlusel põhinev humanismi ideedega. Nimelt on viimane tudengite õpetamisel Sophia ülikooli üheks tugisambaks. Siin tekib erinevus juba seetõttu, et Eestis ei ole usundid väga levinud ja nende printsiipe enamasti ülikoolielus ei rakendata. Küll aga lubavad intervjuudes leidunud sarnasused mõelda edasistele koostöövõimalustele kahe ülikooli vahel. Usutavasti oleks mõlemal ülikoolil võimalik teineteiselt midagi õppida.

5. JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

Intervjuude jooksul selgus, et kuigi inimestel on jätkusuutlikkusest erinevad arusaamad, hõlmasid kõige levinumad seletused pigem looduskeskkonna teemasid. See omakorda tähendab, et ÜRO 17-st jätkusuutliku arengu eesmärgist jääb ligikaudu pool märkamata. Õppejõud ja juhtkond ei maininud enamasti järgnevaid eesmärke:

1. Kaotada kõikjal vaesus
2. Kaotada näljahäda
3. Tervis ja heaolu
4. Sooline võrdõiguslikkus
5. Tööhõive ja majanduskasv
6. Tööstus, uuendus ja taristu
7. Ebavõrdsuse vähendamine

Intervjueeritavad keskendusid palju jätkusuutlikusele just looduse säilitamise perspektiivist ehk kuidas loodusressursse mõistlikult kasutada ja tagada nende olemasolu ka järgnevale põlvkondadele. Võib oletada, et seitse eelpool mainitud eesmärki jäid välja, sest nii Eestis kui Jaapanis ei ole need peamiseks probleemideks. Kolmanda Maailma riikides on näljahäda ja vaesus suuremad probleemid, seega saavad need teemad sealses ühiskonnas ehk rohkem tähelepanu. Igal riigil on eesmärgid, milleni soovitakse jõuda ning probleemid, millele üritatakse lahendusi leida. Paistab, et intervjuudes kajastatud teemad ja probleemid, mis on suuresti seotud looduskeskkonna jätkusuutlikusega, on kõige aktuaalsemad. Nendel teemadel kõneldakse üsnagi palju, mis annab lootust, et püütakse ka aktiivselt lahendusi leida.

Samuti tuli meie töö kestel välja fakt, et enamik intervjueeritud õppejõududest arvab, et väikeste muutuste loomine kampusesse ei too erilisi muutusi, sest need väikesed uuendused võivad jääda inimestele märkamatuks. Jätkusuutlikkusega seonduvat informatsiooni võiksid levitada mõjukamad inimesed, organisatsioonid või võimuorganid, sest siis on tõenäolisem, et antud informatsioon jõuab suurema hulga inimesteni, tõstes üldist teadlikkust ja võib-olla muutes nende vaateid ning suunates indiviide oma igapäeva elu teadlikult muutma.

Pöördume tagasi looduskeskkonda puudutavate teemade juurde. Näiteks kliima soojenemine – seda mõistavad inimesed täiesti erinevalt. Arvatakse, et inimesed tajuvad kliimaga seotud aspekte erinevalt ja kõik oleneb nende poliitilistest vaadetest. Vasakpoolse poliitika pooldajad pööravad suurema tõenäosusega tähelepanu jätkusuutlikusele kui parempoolsed. Täiskasvanud elanikkonna hulgas on maailmavaated juba enamasti lõplikult kujunenud, teismeeas aga on kujunemine veel protsessis. See tähendab, et noore inimese aju on „plastiline”, seega inimene on vastuvõtlikum uutele maailmavaadetele ja teadmistele. (Corner, 2014)

Arengukava koostades tuleks arvesse võtta nooremate inimeste harimist ja võimaldada neil rohkem osaleda ka koostamise protsessis, sest nad tajuvad oma eakaaslasti kõige paremini ning oskavad leida kaaslaste teadlikkuse tõstmiseks parima lähenemise. Kindlasti tuleks rohkem tähelepanu pöörata seitsmele eelpool mainitud jätkusuutliku arengu eesmärgile, et tõsta inimeste teadlikkust neist probleemidest, sest hetkel tundub, et jätkusuutlikkust käsitletakse rohkem looduskeskkonna perspektiivist. Teadmiste ühtlustamiseks võiksid võimuorganisatsioonid jagada rohkem jätkusuutlikkust puudutavat informatsiooni.

6. TÖÖ KULGEMINE JA JAOTUS

Gruppide tekkimine:

Töö käigus jaotasime algse suure grupi kaheks. Esimene töögrupp intervjueris Tallinna ülikooli õppejõudusid ja sellesse gruppi kuulusid: Grete-Liis, Ines, Kristina, Madis, Marilis ja Linda. Teine grupp küsitles Tallinna ülikooli juhtkonda ning sellesse töörühma kuulusid: Joonas, Kerli, Krõõt, Marta Leena, Ott ja Uljana.

Kirjade saatmise protsess:

Esimeses töögrupis saatsid intervjuu kutsed kõigile valimis olnutele edasi Marilis ja Linda. Kokku saatsid nad kirjad 21-le õppejõule ning neile vastas 14. Esimene töörühm korraldas kokku 10 intervjuud. Teises grupis saatis iga tudeng välja intervjuu kutse kahele juhatuse liikmele. Kokku saadeti kirjad 12-le juhatuse liikmele ning neist vastas 11. Teine töörühm korraldas kokku 7 intervjuud.

Intervjuud:

Esimeses grupis viisime intervjuusid läbi paarides. Üks kahest juhtis intervjuud, teine aitas salvestamisega ning vajadusel parandas ja täiendas. Igaüks sai kokku osaleda 3-4 intervjuus. Teises grupis intervjuerisime rektoraadi liikmeid kas individuaalselt või paaridena. Iga tudeng pidi vähemalt üht intervjuud ise juhtima, aga võimalusel osaleti mitmes intervjuus.

Meie enda väljakutsed:

Lisaks põhiprojektile saime ülesandeks võtta isiklik väljakutse, mis vähendaks meie ökoloogilist jalajälge. Väljakutseid oli erinevaid: kohalike ja hooajaliste toiduainete kasutamine, kodust söögi kaasa võtmine, keskkonnasäästlike ja loodussõbralike toodete eelistamine, ise riiete õmblemine, pakendite vähendamine, teenuste/appide ja transpordi kasutamise vähendamine ning meilikontode korrastamine.

Väljakutsete täitmine kujunes enamasti edukalt. Vähemalt kaheks toidukorraks võeti kodust söök tööle ja kooli kaasa, tehti poodides keskkonnasõbralikumaid ja tervislikumaid otsuseid ning oste, tarbiti kohalikke ja hooajalisi toiduaineid. Kasutati vähem erinevaid transpordivahendeid, vähendati pakendeid ning kustutati meilide (uudis)kirju.

COVID-19 tõttu muutus semestri käigus mitmete projektis osalenute elukorraldus ja seetõttu muudeti väljakutsete käiku või eesmärki. Näiteks oli raske kasutada vähem ekraane ning polnud vaja uusi riideid, mida õmmelda.

Individuaalsed hinded enda eesmärgi täitmisele 10-palli süsteemis kujunesid 5-pallist 7-pallini. Mõned otsustasid jätkata uue rutiiniga ka edaspidi.

7. INDIVIDUAALSED REFLEKTSIOONID

Grete-Liis Eesaru

Käesoleva projektiga õppisin väga palju uut. Peamised teadmised tulid jätkusuutlikkuse ja kestliku arengu teemal. Kuna ma ei teadnud KAE eesmärkidest varem midagi, sain palju uusi ja olulisi teadmiseid just sellel teemal. Samuti sain teada ülikoolis toimuva kohta palju rohkem. Sain teada mida ülikool teeb, et olla jätkusuutlik ning mida sellest arvavad erinevad õppejõud. Lisaks tutvusin erinevate uute viisidega, kuidas oma enda elu jätkusuutlikumaks muuta. Samuti sain kogeda koostööd inimestega, kes ei paikne samas riigis kus mina ehk jaapanlastega teisel pool maakera. Meil on väga suur ajavahe ning huvitav ja õpetlik oli leida sobivat aega, mil kõik saaksid koos vestelda ja arutada. Ütleksin, et saavutasime projekti eesmärgi üpriski hästi. Eesmärgiks oli õppida KAE eesmärkide kohta, uurida mida ülikooli inimesed sellest teemast teavad, ning pakkuda välja mõned mõtted muutuste kohta, mis peaksid koolis aset leidma. Kõik need punktid said täidetud, nii et usun, et olime edukad ja aitasime ülikooli arengule kasvõi väheke kaasa.

Kristina Jelõkova

Antud projekt andis mulle palju uusi teadmisi ja kogemusi. Varem oli minu suhtumine jätkusuutlikkusse pigem ükskõikne ja arvan, et see oli tingitud teadmatusest. Juba projekti alguses tutvusin jätkusuutlike eesmärkidega ja suureks üllatuseks oli see, et nende hulka kuuluvad ka inimese heaolu puudutavad teemad. Projekti käigus saime teha koostööd ka teises ajavööndis elavate jaapanlastega ja õppisime organiseerima rühmasisest koostööd. Juba alguses andsid juhendajad meile vabad käed, saime ise püstitada eesmärgi ja korraldada koostööd. Kohati osutus raskeks osaleda kõikides Zoomi kohtumistes, sest lisaks projektiga kaasnevatele kohustustele pidin tegelema veel tavalise õppetööga. Arvan, et projekti eesmärk sai minu jaoks kindlasti saavutatud, sest võrreldes projekti algusega on kõigil palju parem arusaam KAE eesmärkidest ning samuti ka arusaam sellest, kui erinevad võivad olla inimeste arusaamad ja teadmised jätkusuutlikkusest.

Marta Leena Sildvee

Olles varasemalt osalenud ühes teises KAE-ELU projektis, siis olin eelnevalt teadlik ÜRO kestva arengu eesmärkidest. Keskkonnaprobleemid ja see temaatika üldiselt on mulle kaua aega huvi pakkunud, mistõttu otsustasin KAE-ELU projektis uuesti osaleda. Üks kihvtimaid

osasid selle projekti juures oli koostöö jaapanlastega, sest võimalusi teha ühiseid projekte tudengitega teistest ülikoolidest, eriti sellistest riikidest nagu Jaapan, ei juhtu sageli. Samuti, kuna mul puudus kogemus intervjuude läbiviimise osas, siis selle poole pealt õppisin enim. Projekt andis võimaluse teada saada erinevate ülikoolis töötavate inimeste hoiakute kohta jätkusuutlikkusest. Kuna tegemist oli eelkõige pilootprojektiga, siis meie töö täitis eesmärki saada esmane ülevaade sellest, kuidas jätkusuutlikkuse teemat teadvustatakse ülikooli õppejõudude ja juhtkonna seas. Samuti oli eesmärgiks näha, kuidas kattuvad ülikoolis töötavate inimeste hoiakud ülikooli enda poolt sätestatud motoga olla n-ö targa eluviisi eestvedajaks. Saime mõlemale küsimusele vastused, seega usun, et projekt täitis oma eesmärki. Loodan, et projekti tulemused tõid välja mitmeid mõttekohti, millega võiks ülikool edaspidiselt tegeleda.

Linda Palo

Selles projektis õppisin ma jätkusuutlikkusest rohkem. Teadsin juba, et see on nii lai mõiste ja nüüd õppisin süvitsi tema tähendusi, enne kui lihtsalt teadsin paremini jätkusuutlikku looduse ja inimese suhet. Ma õppisin paremini rühmatööd tegema, eriti kui grupp on suur ja raske on oma kohta seal leida. Intervjuud panid mu nägema, kui erinev võib inimeste maailmapilt olla ja kuidas ühes asutuses töötavatel inimestel on täiesti erinev vaade sellele, mis on ülikoolis hästi või halvasti toimiv.

Meie eesmärgid täitusid hästi, me saime teada ülikooli töötajate vaated ja tegime neist järeldused, mida ka soovitustes kasutame. Arvan, et ka minu isiklik eesmärk, mille võtsin ette, täitus.

Ines Safjanova

Seekordne projekt oli minu teine kogemus sellelaadsete grupitöödega, kuna olen bakalaureuse tasemel juba ühes ELU projektis osalenud. Seega tehniline pool oli mulle juba võrdlemisi tuttav. Uusi teadmisi sain just projekti teema, jätkusuutliku arengu poole pealt, kuna ma ei olnud varasemalt jätkusuutlikkusele sellises mastaabis tähelepanu pööranud. Lisaks sain ka esimese reaalse kogemuse teha koostööd jaapanlastega, mis on minu kui jaapani uuringute tudengi jaoks ülimalt väärtuslik. Töö gruppides sujus kenasti, kuid kohati võis märgata eestlastele omast passiivsust, mille tõttu venis nii mõnegi ülesande valmisaamine pikemaks, kui esialgu eeldasime. Isiklikuks jätkusuutlikuks eesmärgiks võtsin vähendada oma kitsikust seoses olmetoodete (nt. hambaharjad, kammid jms.) soetamisega. Selle asemel

et lähtuda vaid hinnast, uurin nüüd enne ostu rohkem, kuivõrd on tegemist loodussõbralike ja kvaliteetsete toodetega. Leian, et nii projekti kui ka isikliku väljakutse eesmärgid said edukalt saavutatud.

Ott Artel

Seekordne ELU projekt oli minu jaoks põnev kahest aspektist. Esiteks on keskkonna, tarbimise, jätkusuutlikkuse ja kestliku arengu temaatika mulle tuttav ning südamelähedane juba pikka aega ja huvitav oli kuulata ja vaadata, kuidas intervjueritavate õppejõudude ning ülikooli juhtkonna suhestumine selle küsimusega aastatega muutunud on. Tõdesin, et ei ole muutunud. Teiseks oli õpetlik, aga samas natuke kurb kõrvalt jälgida grupikaaslaste püüdu selle teemaga isiklikku sidet leida. Juhendajatega koostöös sündinud suurepärase idee vormistasime me parimal võimalikul viisil. Tulemus ei pretendeeri teadusauhindadele, aga näitab selgelt jätkusuuliku arengu temaatika ühtse käsitlemise vajalikkust ülikooli raamistikus. Võtan siit projektist kaasa kindla soovi jätkata oma igapäevaseid tegevusi, et parandada sama terve planeet kui ta seda täna on, tulevikus oma lastele.

Kerli Telve

KAE-ELU oli minu teine ELU-projekt. Projektist panin kõrva taha hulganisti uusi teadmisi jätkusuutlikkuse teemadel ning mõistmise, et sellest terminist on põhimõtteliselt niisama palju erinevaid arusaamasid kui on erinevaid inimesi. Väga huvitav oli koostöömudelit välja nuputada Jaapani kolleegidega, sest ajavahe on teadaolevalt üsna suur. Kõige raskemaks osutus vast intervjuu korraldamine. Mul polnud varemalt säärast kogemust olnud ning tudengina on rektoraadi suhtes olemas teatav aukartuse tunne, mille tõttu olin tavalisest hulka vähem enesekindel. Siiski läks intervjuu kenasti ning ilmselt järgmisel korral (kui see peaks ette tulema) muretsen vähem. Viimasena mainiksin ära juhendajate soovitatud isikliku väljakutse idee. Minu jaoks oli see suurepärase algatus ning jätkan sellega kindlasti ka peale projekti ametlikku lõppu. Projekti eesmärgi(d) täisime vastavalt oma parimatele teadmistele ning võimalustele, usun, et saime küllaltki hästi toime. Olen juhendajatele tänulik sellise õppimisvõimaluse loomise eest.

Uljana Prosvetova

Vaatamata sellele, et ma olen õppinud jätkusuutlikku arengut oma eriala raames, omandasin käesolevas projektis selles teemas uusi teadmisi. Sain tänu sellele projektile oma esimese kogemuse intervjuu läbiviimisest. Eriti meeldis küsimustikku koostada ja seda korrigeerida,

oma vigu analüüsida ja näha, kuidas meie intervjuerimisoskus iga korraga aina paremaks muutub. Samuti on mulle alati meeldinud meeskonnatöö – ja see projekt pole erand. See oli väga huvitav kogemus – see on uskumatu, kuidas erineva taustaga inimesed saavad kokku ja hakkavad sama asja kallal töötama. See projekt kujunes minu arvates väga mitmekülgselt tänu osalejatele, kellest igaüks oma teadmisi ja kogemusi jagas, kui ka juhendajatele, kes meie käsi ei sidunud, vaid ainult aitasid ja julgustasid. Märkimist vääriks ka meie koostööpartnerid – Sophia ülikooli tudengid. Võimalus töötada inimestega teisest riigist, muutis selle kogemuse tõeliselt ainulaadseks. Mul on väga hea meel, et sain panustada ülikooli arengusse, sest ma tõesti usun, et me oleme oma eesmärgid saavutanud ning tehtud töö annab ülevaate meie ülikooli tugevatest külgedest ja aspektidest, millega tasub veel edasi töötada.

Krõõt Kosk

Tegemist oli minu esimese ELU projektiga, mistõttu alustasin üsna uudishimuliku ning põnevil vaimuga. ÜRO kestliku arengu eesmärkidega puutusin esmakordselt praktiliselt kokku umbes samal ajal kui alustasin õpinguid sotsioloogia erialal ning avastasin põnevusega, et sain juba mõningaid erialaseid teadmisi rakendada (nt intervjuuteemade ja -küsimuste koostamise protsessis osaledes). Samuti andis kvalitatiivses uuringus osalemine üldiselt vägagi silmaringi avardavaid teadmisi ja kogemusi. Kindlasti väärtustan saadud kogemusi intervjuude kokkuleppimisel ja läbiviimisel nii Zoomi kaudu kui ka päriselul. Jätksuutlikkuse teemadel olen samuti nüüd saanud esimese kokkupuute päris korralikult kätte. Kõigele lisaks tegime ka koostööd Jaapani ülikooli tudengitega, mis oli juba iseenesest huvitav kogemus, mis lisas grupisisesele kommunikatsioonile veel ühe kihi koordineerimist. Juhendajate toetav ning samas mitte piirav suhtumine lubas kogeda esmakordselt uurija rolli ülesannete täitmist.

Marilis Lepp

Otsustasin osaleda KAE-ELU projektis, kuna mul on huvi keskkonna ja jätkusuutlikkusega seotud teemade vastu. Samuti tundus projekt tutvustuse järgi väljakutsuv ning mitmekülgne, mida see ka oli. Selle käigus sain omandada palju uusi teadmisi ning kogemusi. Mul oli võimalus esimest korda teha koostööd välismaa ülikooli tudengitega ning meie suur ajavahe pakkus väljakutset ühtsete koosoleku aegade leidmisel. Samuti rühmatöö tegemisel niivõrd suure grupiga oli pidev informatsiooni üleküllus, kuid see õpetas eraldama olulist infot

ebaolulisest. Esmakordne oli ka intervjuude läbiviimine. Huvitav, kuid samas ka kurb oli vaadata ülikooli juhtkonna ja õppejõudude erinevad hoiakud jätkusuutlikkuse teemadel.

Ma usun, et me saavutasime selle projektiga oma eesmärgid ning saadud andmed võiksid tulevikus leida kasutust. Samuti proovin rutiinselt jätkata isikliku eesmärgiga.

Madis Lember

Peamine kogemus projektist oli minu jaoks suure grupiga koostöö tegemine. See kuidas paljude liikmete vahel informatsioon liiguks nii, et see oleks kõigile arusaadav, et kõik oleksid samal lehel. Esialgu jäi natuke kahtlane tunne, kuidas nii suure rühma, mis veel kahe riigi peale jaotub, töö välja võiks näha. Kuid lõpuks, kui tööd sai tehtud hakkasid osad kokku minema ja terviklik on juba tulemuslik töö.

Tegelesin analüüsiga, mis esialgu tundus hirm-keeruline, kuid osutus tegelikult põnevaks ülesandeks kuna sai palju huvitavaid vastuseid lugeda. Samas tekkis kohustus tunne, et ei pööraks mõne õppejõu sõnu teistpidi ja et mis sai vastatud jõuab ka niimoodi meie töösse.

Joonas Liivrand

Projekt oli erinev minu varasematest kogemustest, kuna koostööd tehti Jaapani ülikooliga. Projekti käigus õppisin paremini tundma kuidas Tallinna Ülikool ÜRO KAE jätkusuutlikkuse eesmärgid käsitleb ja kuidas käib ülikoolis eesmärkide seadmine ning nende elluviimine. Projekti huvitavamaks osaks peaksin lugema zoomi vahendusel läbi viidud kohtumisi mis oli silmi avav. Samuti oli huvitav kuulda kuidas inimesed teisel pool maailma mõtlevad ning asju enda jaoks selgeks teinud. Usun, et kui jätkata sarnaste projektidega on võimalus nii üliõpilastel kui ka ülikoolil moodustada iga aastane kursus mille eesmärk on suurendada erinevate riikide ülikoolide ja üliõpilaste vahelist koostööd, millest võivad sündida paljud erinevad ja huvitavad rahvusvahelised võimalused, ideed ja uuringuid. Lähemalt vaadates kuidas uuringut kordineeriti juhendajate poolt, tasub öelda, et vabam lähenemine oli hea otsus, kuna see jättis palju üliõpilaste enda otsustada ja vastutada. Kuid tunnen, et vajaka jäi rohkem kõikide poolsest kordineerimist, kuna tundus nagu oleks üliõpilaste seas aeg-ajalt valitsenud segadus.

KOKKUVÕTE

Projekt olulisim ülesanne oli proovida kaardistada jätkusuutlikud ettevõtmised Tallinna ülikoolis ning kas õppejõud juhtkond neid märkavad. KAE-ELU projektis osalenud tudengite jaoks on tegemist tähtsa teemaga, sest paljud püüavad elada jätkusuutlikult ning nende jaoks oli huvitav uurida, kas Tallinna ülikooli töötajad on valdkonnaga kursis ning kui palju nad ise jätkusuutlikkust edendavad. Lisaks kohalikule uurimusele tegime rahvusvaheliselt koostööd Sofia ülikooliga Tōkyōs, mis lisas projektile nii mõnegi keerukama aspekti. Tallinna ja Sofia ülikooli tudengid pidid koos välja mõtlema projekti täpse teema ja töökäigu. Seejärel aidati üksteist informatsiooni kogumise ja intervjuu küsimuste välja mõtlemisega. Arvestada tuli Eesti ja Jaapani ajavahega ning samuti pühade ja koolivaheaegadega. Väljakutsetest hoolimata koostöö sujus ja kommunikatsioon toimus latusalt.

KAE-ELU projekti tuumaks olid intervjuud. Ilmnes, et ehkki Tallinna ülikooli õppejõud on jätkusuutlikkusest teadlikud, siis konkreetset eluviisi harrastatakse ülikoolis pigem vähe. Õppejõud tõid välja prügi sorteerimise ja paberite vähema välja printimise, mis mõlemad nende hinnangul juba töötavad. Mure oli tegelikult ülikoolis korraldatavate muutuste toimimises ja nende endi jätkusuutlikkuses. Õppejõud soovisid nii tudengite kui ka õppejõudude harimist sellel teemal ning näha rektoraadi tugevamat kätt jätkusuutlike otsuste ja muutuste osas. Õppekavades jätkusuutlikkust palju ei rakendata ja enamuse hinnangul on see tegemata seetõttu, et lihtsalt pole midagi, mis tugevamalt suunaks neid muutusi tegema. Samas tuleb meeles pidada, et valim oli väike, seetõttu terviklikku ülevaadet olukorrast ülikoolis see projekt ei anna.

Juhatuse liikmete intervjuudest selgus, et ehkki rektoraat enda sõnutsi hoolib jätkusuutlikkusest, siis väga palju selgeid näiteid ülikoolis toimuvatest jätkusuutlikest tegevustest ei toodud. Tähtsaks peeti ülikooli kui kogukonna heaolu, mida peaks intervjuueeritavate arvamuse kohaselt veelgi arendama. Juhatus oskas välja tuua hulga asju, mida tuleks ülikoolis muuta, ruumikasutusest kuni paberi liigkasutamise ja bürokraatia vähendamiseni.

Ka Sophia ülikooli intervjuueeritavad leidsid oma ülikoolis murekohti, mis olid üsna sarnased Tallinna ülikooli sihtgrupiga. Samuti leidsid nad, et jätkusuutlikkuse parendamiseks ülikooli(de)s on vaja abi kõrgematelt positsioonidelt. Üleüldiselt andsid intervjuud mõlemas grupis sarnased tulemused - jätkusuutlikkust ülikoolides vaadati üsna sarnaselt.

KASUTATUD MATERJAL

Corner, A., Roberts, O., Chiari, S., Völler, S., Mayrhuber, E. S., Mandl, S., & Monson, K. (2015). How do young people engage with climate change? The role of knowledge, values, message framing, and trusted communicators. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 6(5), 523-534.

Sophia ülikooli õppejõud K 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Sophia ülikooli õppejõud L 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Sophia ülikooli õppejõud M 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Sophia ülikooli õppejõud N 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Sophia ülikooli õppejõud O 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Sophia ülikooli president Yoshiaki Terumichi. Personaalne intervjuu. 9.12.2021

Sophia ülikooli jätkusuutlikkuse edendamise osakonna peadirektor Augustine Sali. Personaalne intervjuu 30.11.2021

Sophia ülikooli akadeemilise uurimistöö asepresident Takashi Okada. Personaalne intervjuu. 30.11.2021

Sophia ülikooli ülemaailmsete akadeemiliste suhete asepresident Tetsuo Morishita. Personaalne intervjuu. 29.11.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige A 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige B 2021. Personaalne intervjuu. 19.11.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige C 2021. Personaalne intervjuu. 09.11.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige D 2021. Personaalne intervjuu. 13.12.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige F 2021. Personaalne intervjuu. 13.12.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige G 2021. Personaalne intervjuu. 09.12.2021

Tallinna ülikooli juhtkonna liige H 2021. Personaalne intervjuu. 17.12.2021

Tallinna ülikooli õppejõud A 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud B 2021. Personaalne intervjuu. 22.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud C 2021. Personaalne intervjuu. 23.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud D 2021. Personaalne intervjuu. 24.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud E 2021. Personaalne intervjuu. 24.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud F 2021. Personaalne intervjuu. 25.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud G 2021. Personaalne intervjuu. 29.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud H 2021. Personaalne intervjuu. 30.11.2021

Tallinna ülikooli õppejõud I 2021. Personaalne intervjuu. 01.12.2021

Tallinna ülikooli õppejõud J 2021. Personaalne intervjuu. 07.12.2021

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu ülikool.